

LEDO SANGRŪDOS

**PREVENCIJA IR
KONTROLĖ**

PREVENCIJA IR KONTROLĖ

Efektyvi prevencija ir kontrolė gali padėti suvaldyti vieną iš sudėtingiausių hidrologinių žimos reiškinių – ledo sangrūdas. Vykdam nuolatinį stebėjimą ir sudarant savalaikes prognozes, taip pat naudojant inžinerines, technologines bei informacines priemones, galima gerokai sumažinti sangrūdų sukeltą žalą.

KOKIOS PREVENCINĖS PRIEMONĖS GALI BŪTI NAUDOJAMOS?

1

IŠANKSTINĖS PRIEMONĖS:

- modeliavimas, potvynių grėsmės ir rizikos žemėlapių kūrimas; prognozavimas;
- vizualus stebėjimas (dronai, kameros; apmokyti stebėtojai ledo reiškinių fiksavimui);
- ekspediciniai ledo ir sniego matavimai;
- ledo silpninimas: barstymas (pelenai, žemė, druska), ledo laužymas, pjovimas ir perforavimas;
- viešojo perspėjimo sistemos, savivaldybių pasiruošimo planai, vietos bendruomenių informavimas ir edukacija;

2

SKUBIOS PRIEMONĖS:

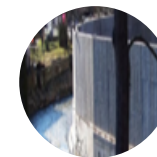
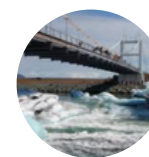
- kasimas (mechaninis ledo pašalinimas), laikini pylimai/užtvaros, smėlio maišų naudojimas;
- vandens valdymas (išleidžiamo vandens iš užtvankų ir tvenkinių kontrolė);
- ledo sprogdinimas – taikomas ypač kritinėse situacijose – kai ledas jau sustojo ir kyla didelio potvynio grėsmė;
- evakuacija – koordinuotas gyventojų perkėlimas į saugią vietą;
- strateginis neveikimas, taikomas, kai ledo sangrūda nekelia didelio pavojaus arba vietovė, kurioje ji susidariusi, yra fiziškai sunkiai prieinama.

3

ILGALAIKĖS PRIEMONĖS:

- Upių vagų platinimas, gilinimas, kliūčių šalinimas (medžių, sąnašų ir kt.);
- Ledo sulaikymo užtvaros, polių konstrukcijos, ilgalaikiai pylimai, slenksčiai, apsauginės sienos;
- Tiltų, pralaidų, užtvankų konstrukcijų ir kitų statinių kontrolė bei tobulinimas, siekiant geresnio ledo pralaidumo;
- Strateginis žemės naudojimo planavimas atsižvelgiant į grėsmės ir rizikos zonų išskyrimą, siekiant išvengti plėtos potvynių užliejamose teritorijose.

REKOMENDACIJOS:

- Sekite Lietuvos hidrometeorologijos tarnybos teikiamą informaciją apie esamas ir prognozuojamas orų sąlygas bei hidrologinę informaciją;
- stebėkite vandens lygį, jei gyvenate arti vandens telkinio (ypač prie tiltų ar upių atkarpų), kur dažnai formuojasi ledo sangrūdos;
- praneškite atsakingoms tarnyboms, jei pastebite staigų vandens lygio kilimą ar susidariusią ledo sangrūdą;
- nelipkite ant ledo ir nesiartinkite prie ledo sangrūdų – ledas yra nestabilus ir pavojingas;
- nevykdysite savavališko ledo laužymo, ardymo ar silpninimo darbų – tai gali sukelti staigų vandens lygio kilimą ir potvynį;
- pasiruoškite galimam potvyniui;
- neignoruokite perspėjimų ir nurodymų dėl evakuacijos ar judėjimo ribojimų.